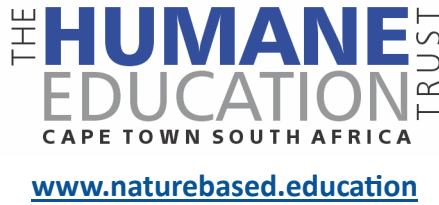

**Dikatsana... Dikatsana...
Dikatsana !**

ka Pandora Alberts

Published by
The Humane Education Trust

ISBN 978-0-9869721-3-3

Illustrations: Pandora Alberts

The translation of this book into Tswana
made possible by World Animal Net.

©Louise van der Merwe

All rights reserved. No part of this publication may
be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form
or by any means electronic, mechanical, photocopying, recording or
otherwise without the written permission of the publishers.

Phologotswana e ntle ê ê bidiwang Sibi

Banyana o ne a na le phologotswana e e kgethegileng. Leina la yona e ne e le Sibi mme e ne e le katsana e ntle e e nang le bobowa jo bo boleta jo bontle jo bosweu ka letshwao le lentsho mo nkong. Matlho a gagwe a ne a na le mmala o o gakgamatsang o o botalanyana jo bo tlhakaneng le bosetlha mme a na le mogatla o moleele. Banyana le Sibi e ne e le ditsala tse dikgolo. Fa Banyana a fitlha kwa gae a tswa sekolong, Sibi o ne a mo letile. Ka dinako dingwe Sibi o ne a tlolela Banyana go tswa kwa morago ga heke, gongwe a palame setlhare sa Mosetlha mme a phamole lekgabisa la moriri la ga Banyana fa a feta fa tlase ga setlhare.

O ne a rata go kgoromediwa mo poraemeng ya mpopi wa ga Banyana, a kgabisitswe ka diaparo tsa bana mme a bapile le mpopi wa katsana! Gape o ne a rata go palama kgetsana ya dibuka ya ga Banyana, gongwe go ikgara mo diropeng tsa ga Banyana fa a lebile thelebišene. Bosigo gona Sibi o ne a robala mo bolaong jwa ga Banyana moo a neng a thulamela mo diatleng tsa ga Banyana, a rora jaaka enjenenyana. Sibi o godile ka bonako tota. O ne a rata go tswa ka fen-setere bosigo mme a sasanke mo tshingwaneng e e bonesitsweng ke ngwedi. O ne a lelekisa meriti mo setupung mme a iponela ditsala mo setlhopheng sa dikatse tse din-gwe tse di neng di sasanka mo leboteng la tshingwana. O ne gantsi a tsamaya go fitlha dinonyane di simolola go opela mo Mesetlheng.

Sibi e nna mme

“Ijoo, ga re a tshwanela go mo naya dijo tse dintsi jaana,” ga bua mmaagwe Banyana.

“Ke le tsholetse dikgang,” ga bua Koko wa ga Banyana.
“Sibi o ya go nna le dikatsana. Ntate e tshwanetse ya bo e le nngwe ya dikatse tse di tsamayang mo leboteng.”

“Dikatsana? Ijoo!” Banyana o ne a itumetse. O ne a fela pelo gore dikatsana di tsalwa leng. O ne a itumetse le go feta fa a ne a tswa sekolong letsatsi lengwe mme a fitlhela Sibi a tsaletse bana ba le bane mo kobotlong ya gagwe. O ne a rapame mme a ntse a latswa dikatsana tsa gagwe ka leleme la gagwe ka motlotlo.

“Ijoo! Di dintle jang!” botlhe ba rialo. Sibi a letlelela Banyana go tshameka le bana ba gagwe. Go ne go na le e tshweu, e ntsho, e tshetlhanyana e e nang le metlhala, le e nngwe e e mabowanyana mme e na le letshwao fela jaaka Sibi. Kwa tshimologong, matlho a dikatsana a ne a tswalegile gotlhelele mme morago ga malatsi a le mane gongwe a le matlhano, matlho a tsona a bulega. Fa di gola, tsa nna matlhagatlhaga le go tlhoka tsebe. Di ne di palama digaretene le go tlolela mo godimo ga tafole. Mme o ne a sa itumela.

“Re ka se tshole dikatse tse tsotlhe,” a raya Banyana.

“O tla tshwanela go di batlela magae.”

“Nnyaa!” ga kua Banyana. “Ke bana ba ga Sibi.”

Fela Mme o ne a ikeme: “Dikatse tse tlhano! Ga go kgo-nege!” a rialo.

Banyana o ne a tsenya dikatsana mo mmanking ka pelo e e botlhoko mme a ya le tsona kwa sekolong koo a neng a abelana ka tsona. Bana ba le bantsi ba ne ba batla dika-tsana. Go ne ga nna bonolo go di bonela magae.

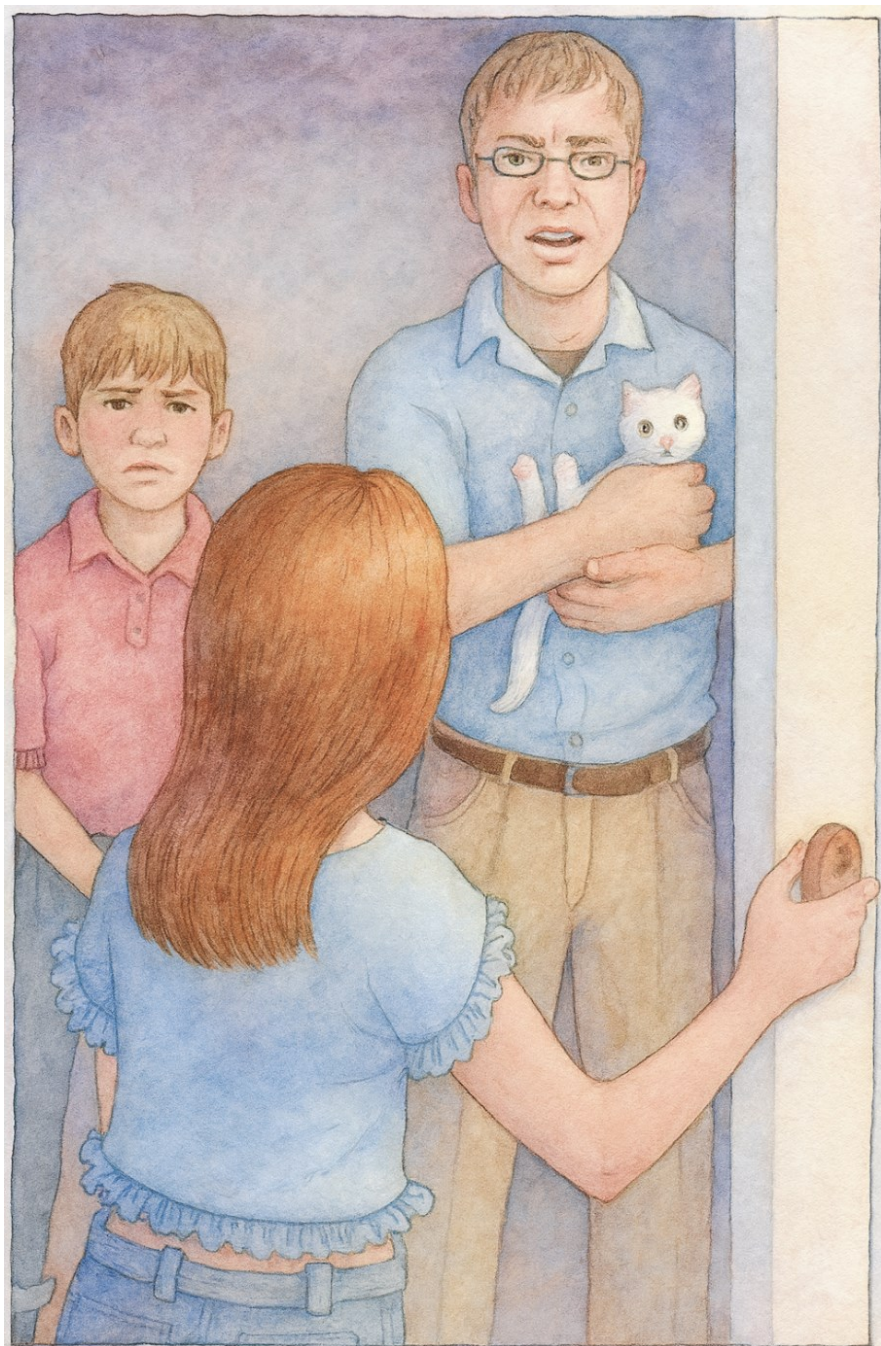
Dikatsana tse di busitsweng, dikatsana tse di
lathegileng, Le dikatsana tse di bonweng

Bosigo joo go ne ga utlwala go kokota mo lebating. Gona foo ga bo go eme mosimane yo o tsereng katsana e tshweu. Go bapa nae go ne go le rraagwe mme a tshotse katsana.

“Re ka se kgone go nna le katse,” ga bua rraagwe mosi-manane. “Re nna mo foleteng mo boalong jwa bolesome. Ga re na tshingwana. Ga go ope yo o tlholang mo gae motshegare otlhe. Katse e ka seke ya tshela jalo. Gone ke eng go se ope yo o mpoditseng pele gore a morwaake a ka tsaya katsana? Ga le a tshwanela go aba diphologolo fela le sa itse gore di ya kwa magaeng a mofuta ofe.”

O ne a utlwala a befile tota. Banyana a tsaya katsana ê tshweu.

“Ke maswabi,” a rialo. “Ga ke a akanya ka seo.”

A simolola go tshwenyega ka dikatsana tse dingwe tse a di abileng. A di ya go tlhokomelwa sentle? Kamoso ke Lamatlhatso.

A swetsa go etela magae a bana ba bangwe ba ba tse-reng dikatsana.

Mosetsana yo o tsereng katsana e ntsho o ne a tlhontse. “Ntšwa ya me e bolaile katsana,” a rialo.

“Ke ne ke sa akanya gore e ka dira selo se se jalo.”

“Ga o a mpolelela gore o na le ntšwa!” Banyana a goe-letsa. “Jaanong katsana ya me ê sule!”

“E ne e se katsana ya gago!” mosetsana a araba a goe-leditse. “O ne o ê mphile.”

“Jaanong ga e sa tlhole e le katsana ya ga ope,” Banyana a sisa pelo mme a leba go sele. O ne a simolola go tshaba go botsa ka dikatsana tse dingwe.

Katsana e e tshetlha e e nang le metlhala e ne e latlhe-gile. “Go a gakgamatsa,” ga bua mogolowe mosetsana yo o neng a e tsere. “Re e beile mo tshingwaneng mme ya tabogela kwa tseleng. E ne e lebega e tshogile. Re batlile gotlhe fela ga re a bona sepe.

Go ne go se ope yo o akantseng go baya katsana mo ntlong, mo lefelong le le didimetseng go fitlha e tlwaela lelapa le lentšhwa.

Banyana a lebelela dikoloi tse di fetang ka lebelo mo mmileng o o tľhanaselang.

A lefelo le le kotsi mo katsaneng e ê latľhegileng!

Ka pelo e e botlhoko, a kokota mo lebating la ntlo ya bofelo. Ga nna tidimalo. A kokota a bo a kokota.

Go ne go sena ope mo lapeng. Banyana o ne a setse a re o a tsamaya fa a utlwa katsana e lela. Fa a lebelela kwa godimo, a bona katsana e e bobowa ya mmala o montsho le o mosweu e ingaparetse mo marulelong. E ne ê gaeletswe.

“ljoo! O ile jang kwa godimo koo? Ke ya go dirang?”

O ne a sa kgone go fitlhelela katse e e neng e kotame mo mokorong mme e lela mo go tihomolang pelo. Moragonyana Banyana a bona moagisanyi yo o pelo-tihomogi yo o neng a tla ka llere. O ne a palama mme a falodisa katsana.

“Ke gakgametse gore lelapa le le na le katsana,” ga bua moagisanyi. “Ba ya kwa ntlong ya bona ya boikhutso mafelo mangwe le mangwe a beke. Ke akanya gore ba itheile ba re katsana e tla itlhokomela.”

Banyana a tlampurela katsana mme a utlwa pelo ya yona e kibakiba ka fa tlase ga boboa jo bo boleta.

“Ke go isa gae,” a sebela katsana. “Go go romela fa e ne e le phoso ê kgolo.”

Koko o a namola

Kwa lapeng, Banyana a omana le mmaagwe.

“Re TSHWANETSE go tshola dikatsana tse pedi tse,” a bua a lela. “Magae a mantšhwa a ne a sa siama. Batho ba ona ba ne ba sa itse go tlhokomela diphologolo. Ba ne ba re ba a di batla, mme tota ba ne ba sa di batle.”

“Re ka se nne le dikatse tse tharo Banyana,” mmaagwe a rialo. “Le tsona di tla nna le bana. Re tla feleletsisa re na le dikatse tse kae? Makgolokgolo!”

Koko o ne a na le karabo.

“Go sengwe se re ka se dirang, mme re ka bo re se akantse pejana. Re tshwanetse go isa dikatse kwa ngakeng ya diphologolo gore e di opafatse. Ka go rialo di ka seke tsa kgona go nna le bana. Re ka kgona go nna le tse tharo tse fa di sa tsale.

“Go 'opafatsa' go kaya eng?” ga botsa Banyana.

“Go kaya gore ngaka ya diphologolo e ara katse go tlosa karolo e e dirang bana,” ga bua Koko.

“Mme re tla tshwanela go dira seo ka bonako,” ga bua Mme. “Ga re batle dikgang tsa matlhomola pelo gape.”

Dikaro di ne di se tlhotlhma godimo. Mmaagwe Banyana a re seo se ne se le mosola go tla go sotlega ga diphologolo tse di sa batlegeng.

Sibi le dikatsana tsa gagwe tse pedi ba itumetse, mme fela jalo le Banyana gonne jaanong ga a ne a tlhoka go batlela dikatsana tse dingwe magae!

*Buka e e tsweletsa kutlwelobotlhoko, tshiamiso le tlotlo ya botshelo
botlhe, ka kitso ya go buisa le go kwala. Dikgang di siametse barutwana
ba sekolo sa poraemari. Di ka dirisediwa Puo ya Ntlha gongwe Puo ya
Bobedi, go ya fela ka seemo sa go buisa sa barutwana.*

THE **HUMANE** TRUST
EDUCATION
CAPE TOWN SOUTH AFRICA

NatureBased
EDUCATION
A DIVISION OF THE HUMANE EDUCATION TRUST